

ИНТЕРКУЛТУРНА ДИПЛОМАЦИЯ В ЕВРОПЕЙСКИ КОНТЕКСТ

Васко Шутаров. *Јавна и културна дипломатија.* Скопие, Панили, 212 с.

Йован Ананиев

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

В рамките на интеркултурниот европески контекст основната функција на новиот тип дипломатија е да представя съответната държава и нейните интереси в чужбина, да изпълнява конкретна външна политика, да прави промоция на нейните ценности, както и да съдейства за укрепването на нейната репутация и позиции в международен план. Дипломатията предимно има за цел по най-добър възможен начин да установи, изгради и укрепи отношенията и сътрудничеството с дипломатическите институции на другите страни и в непосредствена протоколна комуникация да съобщава позициите на своята страна. Но дипломатията има и за задача да съобщава интересите и позициите на своята страна (или организацията, която представлява) и чрез средствата за масова комуникация да ги разпространи до широк кръг публика в страната домакин.

Дипломатията в своето многостранно значение представлява формулиране и изпълнение на външната политика чрез международни преговори и професионална дейност, която осъществяват дипломатите (Harold Nicholson, *Diplomacy 1939/1989*, Washington, 1998).

Какво мислят другите за вашето общество, вашата държава, политика, икономика, култура или спорт, е по-важно днес, откогато и да било по-рано. Глобалният паноптикум от средства за комуникация, мрежи, представи, предразсъдъци оставя все по-малко отворени врати, през които може да се влияе на новия неприкосновен суверен – „световното публично мислене“. Въпросите от типа: „Какво мислят другите за вас?“, „Кои са вашите основни предимства?“, „Колко са харесвани културата и вашата държава?“, не са само

въпроси за академичен дебат. От отговорите на тези въпроси зависят много важни неща, каквито са: кой купува вашите продукти, кой идва да инвестира или почива при вас и колко е влиятелна страната, за да постигне своите цели в днешната международна обстановка. Тъкмо публичната и културната дипломация са основните начини за постигане на тези цели и все повече държави в света инвестират по тези причини в тях.

Публичната дипломация е една от най-новите концепции на външната политики на много държави с цел да подпомогне съответната държава в постигането на външнополитическите си цели чрез дейности, насочени към обществеността в чужбина (общественост в конкретна държава, регионална или международна общественост) или към определени целеви групи от сферата на образованието, културата, науката, бизнес сектора, религиозните общности или други форми на гражданско сдружение. Най-често целта на публичната дипломация е да създава и да насърчава определена представа или желана перцепция за държавата, определени ценности и идеи въз основа на достоверни факти. Една държава може да има развита и ефективна публична дипломация, ако всички създатели и реализатори на външната политика са съгласували целите и начините за нейното осъществяване, действат координирано, както при дефинирането и проектирането на стратегически важни въпроси от обхвата на публичната дипломация, така и по отношение на тяхната реализация.

Културната дипломация е осъществяване на публичната дипломация в сферата на културата и в най-голяма част за нея важат същите концепции, както и за публичната дипломация. Но има някои особености и практики, които надхвърлят целите и формите на публичната дипломация, от гледна точка на спецификата на културата като цяло, но особено на езика и литературата, изкуството, културните и творческите индустрии, образованието и науката, археологията, които поотделно или заедно създават представа за една страна.

В „Публична и културна дипломация“, публикувана в Македония миналата година, авторът на книгата анализира и обработва добрите практики от публичните и културните дипломации на над 30 държави в света. В по-голямата си част това са страните с най-дълга традиция и най-много успехи в своите публични и културни дипломации, като САЩ, Франция, Великобритания, Русия или Китай например, но са обхванати и много други държави със своя специфична публична и културна дипломация, като Норвегия и Канада и др. Франция, като страна с най-дълга традиция в културната дипломация и като родно място на културната дипломация като понятие, заема една от най-важните глави в тази книга.

Изследването е разделено на шест глави, които обхващат следната проблематика: 1. Понятийна и концептуална рамка на публичната и културната дипломация; 2. Съдържание на културната дипломация (културни и информационни публикации в медиите; културни събития в чужбина;

образователни и стипендиантски програми и обмен на преподаватели и студенти и др.); 3. Специфика на културната дипломация на отделни страни; 4. Институционална и процедурна рамка за развиване на културната дипломация (органи и институции, връзки между органите за развиване на културната дипломация с дипломатическо-консулските представителства и културно-информационните центрове, модели за същностни разработки в културната дипломация); 5. Тенденции в развитието на публична и културна дипломация (Европейски съюз и публичната и културната дипломация; нови модели и перспективи на културната дипломация); 6. Културната дипломация и Република Македония. Историческият обзор и анализът на отделните дипломатически практики са ясно структурирани и подчинени на изследователската логика на автора. Представените идеи за същността, съдържанието, задачите и новаторските подходи в съвременната интеркултурна дипломация са с приносен характер за развитие на тази нова практико-теоретическа област.

Подобни проучвания в тази област са истинска рядкост в страните от региона и затова тази книга може да служи и като наръчник за всички, които се интересуват от тези научни области, или справочник за участниците в практическото осъществяване на публичната и културната дипломация.

INTERCULTURAL DIPLOMACY IN THE EUROPEAN CONTEXT

✉ **Prof. Dr. Jovan Ananiev**
Dean of Faculty of Law
Goce Delcev University
Stip, Macedonia
E-mail: jovan.ananiev@ugd.edu.mk